

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Mrázovou, Ph.D. v právní věci

žalobkyně: **M. P.**
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 11. 2023, č. j. X o žalobě směřující proti žalované na úhradu vzniklého dluhu a penále u zdravotní pojišťovny,

takto:

- I. Žaloba směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 11. 2023, č. j. X, **se zamítá.**
- II. Žaloba směřující proti žalované na úhradu vzniklého dluhu a penále u zdravotní pojišťovny **se vylučuje** k samostatnému projednání.
- III. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- IV. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně současně uplatnila dva typy návrhů. Jednak žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 11. 2023, č. j. X, ve smyslu § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní

řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a jednak žalobu směřující proti žalované na úhradu dluhu a penále vzniklých u zdravotní pojišťovny (ve smyslu § 2 a § 7 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů). Společné projednání obou těchto žalob, které mají odlišný procesní režim, není vhodné, a proto soud vyloučil žalobu směřující proti žalované o úhradu vzniklého dluhu a penále u zdravotní pojišťovny v souladu s § 39 odst. 2 s.ř.s. k samostatnému projednání (výrok II). O žalobě vyloučené k samostatnému projednání bude soud rozhodovat pod jinou spisovou značkou.

2. V této věci pod shora uvedenou spisovou značkou soud posuzoval jen žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 11. 2023, č. j. X. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla námitky žalobkyně a potvrdila prvostupňové správní rozhodnutí ČSSZ ze dne 19. 9. 2023, číslo jednací X. Prvostupňovým rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobkyně o předčasný starobní důchod pro nesplnění podmínek v § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“), jelikož nezískala potřebnou dobu pojištění. Žalobkyně získala ke dni 11. 9. 2023, od kdy požadovala přiznat předčasný starobní důchod, pouze 20 roků a 331 dnů celkové doby pojištění (včetně zápočtu náhradních dob – studium, evidence u ÚP) a pouze 18 roků a 200 dnů doby pojištění (bez náhradních dob pojištění). Žalobkyně tak ke dni 11. 9. 2023 nezískala zákonem požadovaných 35 let doby pojištění, ale jen 20 let a 331 dnů [§ 29 odst. 1 písm. k) ZDP] a ke stejnému datu nezískala ani zákonem požadovaných 30 let doby pojištění bez náhradních dob (tj. jen zaměstnání), nýbrž jen 18 let a 200 dnů [§ 29 odst. 3 písm. a) ZDP]. Žalobkyni tak chybí pro vznik nároku na starobní důchod více než 10 roků doby pojištění. Jelikož žalobkyně nezískala potřebnou dobu pojištění, nesplnila zákonné podmínky pro vznik nároku na starobní důchod před dosažením důchodového věku a žádost o něj tak byla zamítnuta. K požadavku žalobkyně na jinou formulaci výroku prvostupňového správního rozhodnutí, konkrétně, že se žádost o vyplácení starobního důchodu pro nesplnění podmínek dle § 31 ZDP zamítá, žalovaná v napadeném rozhodnutí uvedla, že bez přiznání důchodu, nemůže být přiznána ani jeho výplata, pročez zmiňovat při zamítnutí žádosti o důchod i jeho výplatu, postrádá smysl. Žalobkyně žádala o přiznání předčasného starobního důchodu od 11. 9. 2023 včetně jeho výplaty, nežádala pouze o výplatu starobního důchodu.

II. Shrnutí žalobní argumentace

3. Žalobkyně v žalobě vytkla správním orgánům, že popřely její zákonný nárok na vstup do předčasného důchodu, což bylo dostatečným signálem pro zdravotní pojišťovnu, aby vedla od září 2023 žalobkyni jako dlužnici. Žádost o předčasný starobní důchod podala žalobkyně včas, a to dne 31. 5. 2023. Žalovaná zamítla její odvolání s odůvodněním, jenž se opíralo o změny v pravidlech pro předčasný starobní důchod platných až od 1. 10. 2023 (napadené rozhodnutí str. 2 odst. 4 a 5). Tyto změny se neměly týkat žalobkyně. Žalobkyně navrhla, aby žalovaná ve věci znovu rozhodla a vystavila opravené rozhodnutí, v němž bude specifikováno, že žalobkyně vstoupila do předčasného starobního důchodu bez nároku na výplatu důchodu.

III. Vyjádření žalované k žalobě

4. Žalovaná ve vyjádření k žalobě potvrdila správnost zamítnutí žádosti žalobkyně o přiznání předčasného starobního důchodu a zopakovala podstatné důvody z

napadeného rozhodnutí pro zamítnutí této žádosti. Nesplnění zákonných podmínek pro přiznání předčasného starobního důchodu spočívalo v tom, že žalobkyně nezískala potřebnou dobu pojištění. Podle údajů uvedených v osobním listě důchodového pojištění (OLDP) správní orgány zjistily, že mezi započtenými dobami pojištění jsou zřejmé mezery či úseky, které nebyly doloženy, a to buď proto, že evidenční listy důchodového zabezpečení a pojištění nebyly zaslány žalované zaměstnavatelskými organizacemi, anebo žalobkyně nebyla v určitých letech účastna pojištění, tj. nepracovala. Žalovaná v případě žalobkyně neuváděla v napadeném rozhodnutí nic o nových pravidlech pro předčasné starobní důchody platných od října 2023. Jelikož žalobkyni nevznikl nárok na přiznání předčasného starobního důchodu, nevznikl jí ani nárok na jeho výplatu. Nelze vyhovět požadavku žalobkyně na znění výroku, že se jí předčasný starobní důchod přiznává bez nároku na výplatu.

IV. Posouzení věci krajským soudem

5. Krajský soud v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., bez nařízení jednání, přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalované ve smyslu § 75 odst. 1 s. ř. s., jakož i předcházející rozhodnutí prvostupňového správního orgánu, včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, že **žaloba není důvodná**.
6. Žalobkyně žádala o přiznání předčasného starobního důchodu (starobní důchod před dosažením důchodového věku) ve smyslu § 31 ZDP. Žádost žalobkyně byla zamítnuta pro nesplnění podmínek v § 31 ZDP, neboť nezískala potřebnou dobu pojištění.
7. Žádost o předčasný starobní důchod podala žalobkyně včas dne 31. 5. 2023 u OSSZ Uherské Hradiště s tím, že žádala o jeho přiznání od 11. 9. 2023, tj. od dovršení svých 60 let (narozena 11. 9. 1963).
8. Podle § 31 odst. 1 ZDP má pojištěnec nárok na starobní důchod před dosažením důchodového věku, jestliže získal dobu pojištění podle § 29 odst. 1 nebo § 29 odst. 3 ZDP a do dosažení důchodového věku mu ode dne, od něhož se starobní důchod přiznává, chybí nejvýše: a) 3 roky, pokud jeho důchodový věk je nižší než 63 let, b) 5 roků, pokud jeho důchodový věk činí alespoň 63 let a dosáhl věku 60 let.
9. Podle § 31 odst. 2 věta druhá ZDP se za den vzniku nároku na starobní důchod podle odstavce 1 považuje den, od něhož je tento důchod přiznán.
10. Podle § 31 odst. 3 ZDP přiznání starobního důchodu podle odstavců 1 a 2 vylučuje nárok na starobní důchod podle § 29 ZDP.
11. Podle § 28 ZDP má pojištěnec nárok na starobní důchod, jestliže získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného věku, popřípadě splňuje další podmínky v tomto zákoně.
12. Podle § 29 odst. 1 písm. k) ZDP má pojištěnec nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně 35 let a dosáhl důchodového věku po roce 2018. Pojištěnec, který nesplňuje tyto podmínky, má podle § 29 odst. 3 písm. a) ZDP nárok na starobní důchod též, jestliže dosáhl důchodového věku po roce 2014 a získal aspoň 30 let doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1 ZDP (tj. doby pojištění bez náhradních dob pojištění).

13. Podle § 29 odst. 5 ZDP se započítávají do doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod podle odst. 1 písm. b) až k) a odst. 2 písm. b) až f) náhradní doby pojištění, s výjimkou náhradních dob pojištění uvedených v § 5 odst. 2 písm. c) a d) a v § 102 odst. 5 a obdobných dob podle předpisů platných před 1. 1. 1996, pouze v rozsahu 80 %; počet dnů náhradních dob pojištění stanovený podle části věty před středníkem se přitom zaokrouhluje na celé dny směrem nahoru.
14. Ustanovení § 32 ZDP upravuje důchodový věk pojištěnců. Podle § 32 odst. 2 ZDP se stanoví důchodový věk u pojištěnců narozených v období let 1936 až 1971 podle přílohy k tomuto zákonu. Stanoví-li se důchodový věk s přičtením kalendářních měsíců, považuje se za důchodový věk věk dosažený v posledním přičteném kalendářním měsíci v den, který se číslem shoduje se dnem narození pojištěnce; neobsahuje-li takto určený měsíc takový den, považuje se za důchodový věk ten věk, který je dosažen v posledním dni posledního přičteného kalendářního měsíce.
15. Podle výše uvedeného pravidla byl stanoven důchodový věk žalobkyně, tj. ženy narozené dne 11. 9. 1963, která nevychovala žádné dítě, na 64 roků a 8 měsíců. Z uvedeného vyplývá, že žalobkyně dosáhne svého důchodového věku dne 11. 5. 2028.
16. Žalobkyně podala žádost dne 31. 5. 2023 (dle předchozí právní úpravy) o starobní důchod před dosažením důchodového věku (předčasný starobní důchod) s datem přiznání od 11. 9. 2023, tedy ode dne dosažení věku 60 let.
17. Podle výše citovaných zákonných ustanovení je zřejmé, že žalobkyně splnila část podmínek pro nárok na předčasný starobní důchod. A sice šlo o podmínku termínu, od kterého žádala důchod přiznat, tj. ke dni 11. 9. 2023, kdy dosáhla věku 60 let, a dále podmínku stanoveného limitu do dosažení důchodového věku, tj. ke dni 11. 5. 2028 (důchodový věk žalobkyně) jí chybí méně než 5 let (§ 31 odst. 1 ZDP).
18. Další podstatnou podmínku pro přiznání nároku na starobní důchod před dosažením důchodového věku ve smyslu § 31 odst. 1 ZDP, tj. získání potřebné doby pojištění podle § 29 odst. 1 nebo 3 ZDP, však žalobkyně nesplnila. Podle údajů uvedených v osobním listu důchodového pojištění, jenž je součástí správního spisu a prvostupňového rozhodnutí, žalobkyně nesplnila k 11. 9. 2023 právě tuto další zákonnou podmínku, tj. získání potřebné doby pojištění v rozsahu 35 let (veškerých dob zaměstnání, včetně náhradních dob pojištění) a ani 30 let doby pojištění bez náhradních dob (jde jen o doby zaměstnání) ve smyslu § 29 odst. 1 písm. k) ZDP a § 29 odst. 3 písm. a) ZDP. Podle uvedeného osobního listu důchodového pojištění má žalobkyně pro účely důchodového pojištění zhodnoceno celkem 21 roků a 181 dnů, přičemž po zápočtu náhradních dob pouze ve výši 80 % pak jen 20 roků a 331 dnů doby pojištění. Bez náhradních dob činí doba pojištění žalobkyně jen 18 roků a 200 dnů. Toto zjištění a hodnocení dob pojištění žalobkyně vychází z jejího osobního listu důchodového pojištění, v němž jsou zřejmé velké mezery mezi započtenými dobami pojištění, tedy úseky pracovního života žalobkyně, a nezapočtenými dobami, které nejsou v evidenci nijak doloženy, a to buď proto, že nebyly zasílány zaměstnavatelskými organizacemi do centrální evidence žalované evidenční listy důchodového zabezpečení a pojištění žalobkyně, anebo proto, že v určitých letech nebyla žalobkyně účastna pojištění, resp. nepracovala. Jde např. o období 1992 – 1998, 2001 – 2006, 2017 – 2023. Byla-li žalobkyně v uvedených obdobích

zaměstnána, popř. vedena v evidenci u ÚP, je potřebné, aby toto u žalované doložila. Pokud by se tak stalo, mohlo by v budoucnu dojít ke změně názoru na rozsah získané doby pojištění pro účely přiznání nároku na starobní důchod.

20. K údajům o získaném počtu let doby pojištění se žalobkyně nevyjádřila ve správním řízení ani v žalobě. Ačkoliv již z napadeného rozhodnutí žalované vyplývá, že žalobkyni schází více jak 10 let doby pojištění, žalobkyně nijak nerozpороvala provedený zápočet dob pojištění.
21. Lze tak uzavřít, že žalobkyně ke dni 11. 9. 2023 nezískala zákonem požadovaných 35 let doby pojištění, nýbrž jen 20 let a 331 dnů (s náhradními dobami pojištění). Ke dni 11. 9. 2023 žalobkyně nezískala ani zákonem požadovaných 30 let doby pojištění bez náhradních dob (pouze zaměstnání), nýbrž jen 18 let a 200 dnů.
22. Vzhledem k tomu, že žalobkyně nezískala potřebnou dobu pojištění, nevznikl jí nárok na přiznání předčasného starobního důchodu podle § 31 odst. 1 ZDP. Žádost o tento důchod jí proto byla zcela po právu zamítnuta. K získání potřebné doby pojištění pro vznik nároku na starobní důchod žalobkyni ještě chybí více než 10 roků doby pojištění.
23. Podle § 54 odst. 1 ZDP vzniká nárok na důchod dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem.
24. Podle § 54 odst. 2 ZDP vzniká nárok na výplatu důchodu splněním podmínek stanovených tímto zákonem pro vznik nároku na důchod a na jeho výplatu a podáním žádosti o přiznání nebo vyplácení důchodu.
25. Žalobkyně se ve správním řízení i v žalobě domáhala vydání správního rozhodnutí s jiným výrokem, než je zamítnutí její žádosti o předčasný starobní důchod. Chtěla docílit konstatování, že pro nesplnění podmínek v § 31 ZDP je její žádost o vyplácení starobního důchodu zamítnuta (ve správním řízení). V žalobě pak žádala o konstatování, že vstoupila do předčasného starobního důchodu, ale bez nároku na výplatu tohoto důchodu. Uvedeným požadavkům žalobkyně nebylo možné vyhovět.
26. Ve smyslu § 54 odst. 1 ZDP vzniká nárok na důchod dnem splnění podmínek, jenž stanoví zákon. V posuzovaném případě žalobkyni nevznikl nárok na přiznání předčasného starobního důchodu, neboť nesplnila všechny podmínky stanovené zákonem, konkrétně nezískala potřebnou dobu pojištění ve smyslu § 31 odst. 1, § 29 odst. 1 písm. k) a § 29 odst. 3 písm. a) ZDP. Jelikož žalobkyně nesplnila zákonné podmínky, nevznikl jí nárok na přiznání předčasného starobního důchodu. Současně jí nevznikl ani nárok na jeho výplatu, protože s odkazem na § 54 odst. 2 ZDP vzniká nárok na výplatu důchodu teprve splněním podmínek stanovených tímto zákonem pro vznik nároku na důchod a na jeho výplatu a podáním žádosti o přiznání důchodu. Není tak možné vyhovět požadavku žalobkyně na jinou formulaci výroku správního rozhodnutí, a sice že se jí přiznává předčasný starobní důchod bez nároku na výplatu (žalobkyně chtěla za každou cenu dosáhnout na předčasný starobní důchod).
27. K dalším, spíše heslovitě označeným žalobním výtkám, krajský soud uvádí, že ze shora provedeného výkladu je zřejmé, že žalovaná nijak nepopírá zákonný nárok žalobkyně na vstup do předčasného důchodu. V případě žalobkyně však nebyla splněna podmínka získání potřebné doby pojištění pro přiznání nároku na starobní důchod, a proto nebylo možno její žádosti vyhovět. Nepřiznáním předčasného starobního důchodu žalovaná nemohla přímo zavinit vznik dluhu a penále žalobkyně na zdravotním pojištění

(uvedenou věc se bude krajský soud zabývat z důvodu jejího vyloučení k samostatnému projednání pod jinou sp. zn.). Žalobkyni lze přisvědčit pouze v tom, že její žádost o předčasný starobní důchod byla podána včas dne 31. 5. 2023. Na druhou stranu jí ale nebylo možno přisvědčit v tvrzení, že žalovaná chybně použila v odůvodnění napadeného rozhodnutí změnu v pravidlech pro přiznávání předčasného důchodu, která platí až od 1. 10. 2023, protože se neměla žalobkyně ještě týkat. K tomu soud dále doplňuje, že není vůbec zřejmé, z čeho žalobkyně takovou argumentaci dovodila, když žalovaná neuváděla v textu odůvodnění napadeného rozhodnutí nic o nových pravidlech platných od 1. 10. 2023. Žalobkyně dokonce označila stranu 2 napadeného rozhodnutí, kde se měl podle ní nacházet text o použití „nových pravidel“, avšak na této straně a ani nikde jinde v napadeném rozhodnutí žalovaná neuvedla nic, co by se mělo týkat „nových pravidel“ nebo nové právní úpravy platné od 1. 10. 2023.

V. Závěr a náklady řízení

28. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud shledal námitky žalobkyně neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
29. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci úspěch neměla (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.). Vzhledem k sociální povaze věci nelze za žádných okolností přiznat úspěšné žalované náhradu nákladů řízení ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s. (výrok IV.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 29. srpna 2024

JUDr. Kateřina Mrázová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně

